

ІНІ Публічного управління та державної служби

Київського національного університету імені Тараса
Шевченка

КАФЕДРА РЕГІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІТИКИ

КАФЕДРА РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ – це...

- ▶ колектив високопрофесійних викладачів з великим досвідом роботи в органах державного управління та місцевого самоврядування.
 - ▶ усі наші викладачі **стажувалися** за кордоном, регулярно підвищують свою професійну і викладацьку майстерність, є сертифікованими тренерами.
 - ▶ ми є **Радниками** публічних управлінців та членами Робочих груп з удосконалення законодавства – від Конституції України до Статутів територіальних громад.
- ✓ чотири Доктора наук з державного управління
 - ✓ три Заслужених працівника освіти України
 - ✓ Заслужений економіст України
 - ✓ Заслужений архітектор України

Практичні здобутки кафедри регіональної політики за 2021-2026 рр

**Завідувач кафедри, Колтун В.С., професор,
доктор наук з державного управління**

- ✓ Голова коаліції експертів з місцевого самоврядування при НАЗК;
- ✓ Член Наглядової ради акціонерного товариства «Фонд декарбонізації України»
- ✓ Радник ВА ОМС «УАРОР»;
- ✓ Радник Голови Миколаївської обласної ради;

Член робочих і наукових робочих груп

- ✓ із внесення змін до Конституції України в частині децентралізації;
- ✓ із розробки нової редакції Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- ✓ щодо підготовки нової редакції Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування»;
- ✓ щодо підготовки нової редакції Закону України «Про органи самоорганізації населення»;
- ✓ з розробки Державної Стратегії внутрішнього переміщення (при Мінреінтеграції тимчасово окупованих територій);
- ✓ із напрацювання нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва;
- ✓ з питань розроблення проекту професійного стандарту енергетичного аудитора

Практичні здобутки кафедри регіональної політики за 2021-2025 рр

Негода В'ячеслав Андронович, PhD, доцент кафедри

- ✓ Заступник Міністра розвитку громад та територій до 27 січня 2023
- ✓ 2023 – 2025 рр – Керівник Офісу Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України
- ✓ 2024 – 2025 рр – Голова Тернопільської обласної державної адміністрації

Практичні здобутки кафедри регіональної політики за 2021-2025 рр

**Замазєєва Г.В., к.е.н.,
доцент кафедри регіональної політики**

- ✓ Голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України (Держенергоефективності) (з березня 2023р.)
- ✓ Голова Миколаївської обласної ради (з 9 грудня 2020 року по 17 березня 2023 року)
- ✓ Виступила одним з ініціаторів створення Південної філії Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими. Філія базується в Миколаєві та підтримує родини військовополонених з Миколаївської, Одеської та Херсонської областей.
- ✓ Є членом Координаційного штабу з питань поводження з

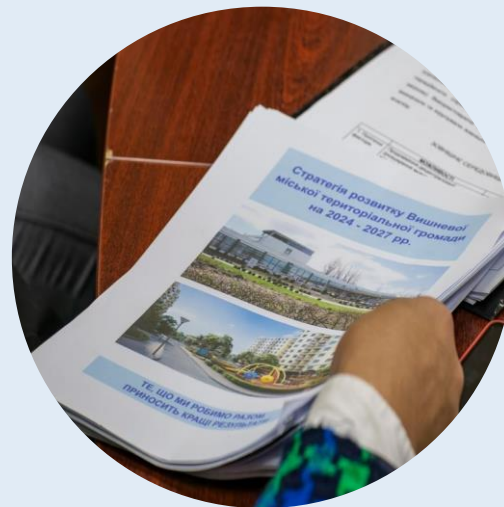

Практичні здобутки кафедри регіональної політики за 2021-2025 рр

- ✓ Берданова О.В., к.е.н., доц., доцент кафедри
- ✓ Дехтяренко Ю.Ф. к.е.н., доцент, доцент кафедри

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ВИШНЕВОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2024-2027 РР.

Практичні здобутки кафедри регіональної політики за 2021-2025 рр

**Гринчук Н.М. - кандидат економічних наук, доцент,
Заслужений працівник освіти України**

- ✓ Участь у розробці ЗУ «Про публічно-приватне партнерство»
- ✓ Розробка пропозицій до Генерального плану м.Києва
- ✓ Участь у розробці Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року
- ✓ Участь у розробці Програми економічного і соціального розвитку м. Києва на 2021–2023 роки та її щорічного коригування, Програми соціально-економічного розвитку м.Києва на 2024-2026 роки
- ✓ Участь у розробці Комплексної міської цільової програми «Столична культура: 2022–2024 роки»
- ✓ Дослідження громадського бюджету міста Києва.

КОНТАКТНА ОСОБА:

Кузьмич Аліна Віталіївна:
097-27-58-148

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

Навчально-науковий інститут
публічного управління та державної служби

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «Місцеве самоврядування»

ОС Магістр

Що вивчають наші студенти:

Програма включає, зокрема, обов'язкові дисципліни:

- ✓ Стратегічне управління та управління змінами
- ✓ Технології прийняття управлінських рішень в місцевому самоврядуванні;
- ✓ державний та місцеві бюджети, регулювання земельних відносин та ін.;
- ✓ Публічна служба та управління персоналом в місцевому самоврядуванні
- ✓ Управління місцевими програмами та проєктами
- ✓ Організація надання публічних послуг

Що вивчають наші студенти:

Вибіркові блоки:

- ✓ Організація діяльності в системі місцевого самоврядування
- ✓ Інструменти розвитку громад
- ✓ Організація надання адміністративних послуг у громадах (у співпраці з ВАЦНАП)

Що вивчають наші студенти:

НОВЕ! Додали (у Співпраці з ДАЕЕ)

Вибірковий блок 4. Енергоефективний розвиток територій

- ✓ Державна політика енергоефективності
- ✓ Бенчмаркінг управління енергоефективністю на місцевому рівні
- ✓ Енергетичне планування на місцевому рівні
- ✓ Енергетична безпека громад та регіонів
- ✓ Проекти енергоефективної відбудови

ДЕРЖЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

Що вивчають наші студенти:

НОВЕ! Додали (у співпраці з НАЗК)

**Заочна форма: Вибірковий блок 4 «Антикорупційний
комплаєнс у системі місцевого самоврядування»**

- ✓ Державна антикорупційна політика
- ✓ Міжнародні стандарти та інституційні механізми запобігання корупції на місцевому рівні
- ✓ Управління ризиками та антикорпрограмами в органах місцевого самоврядування
- ✓ Технології та інструменти антикорупційного комплаєнсу

Що вивчають наші студенти:

дисципліни за Вашим вибором:

- ✓ антикризовий розвиток територій;
- ✓ генеральний план і реалізація містобудівних проєктів;
- ✓ Управління логістичними системами на місцевому рівні ;
- ✓ брендинг територій та інші необхідні дисципліни.

Впродовж навчання на освітній програмі «Міське самоврядування» Ви опануєте як:

- ✓ здійснювати місцевий економічний розвиток;
- ✓ забезпечувати екологізацію територій та управляти їх розвитком на основі лідерства та комунікацій;
- ✓ застосовувати механізми проєктного та програмного менеджменту та багато іншого.

Практичні заняття. Готуємо з Вами «під ключ»

- ✓ Стратегічні плани розвитку територій
- ✓ Місцеві енергетичні плани
- ✓ Проекти антикорпрограм для ТГ
- ✓ Проекти планів «зеленого відновлення» для ТГ
- ✓ Звіти з експертної грошової оцінки земельних ділянок....
- ✓ Регламенти місцевих рад
- ✓ Положення про Постійні та тимчасові контрольні комісії місцевих рад
- ✓ Положення про старост ТГ та «старостати»
- ✓ Визначаємо оптимальні старостинські округи
- ✓ Статути ТГ
- ✓ Положення про ОСН
- ✓ Порядки реалізації форм місцевої демократії
- ✓ Проекти партисипативних місцевих бюджетів
- ✓ Проекти утворення індустріальних парків
- ✓ Проекти державно-приватного партнерства (ППП)
- ✓ Проекти договорів про співробітництво ТГ
- ✓ ...тощо

Сучасні форми навчання

Практико-орієнтоване навчання

Виїзні заняття

«Уповноважений з антикорупційної діяльності» для ОМС

Залученість студентів до робочих груп та експертування

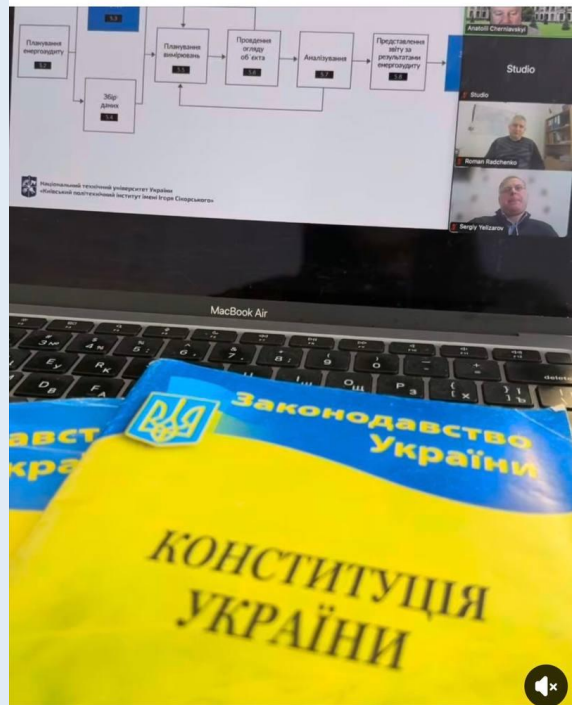
Дослідження можливості використання
інструментів місцевої демократії
в умовах перехідної публічної адміністрації
в Донецькій та Луганській областях

Antonina Kornienko, Вікторія Колтун и
ВІКТОРІЯ ЮСЧЕНКО сейчас здесь:
Навчально-науковий інститут публіч....

4 дн. · 🌐

Для мене енергоефективність — це не складні
терміни. Це про розумне використання ресу... ещё

«Європейський зелений курс та його значення для громад України»

Колтун В.С.,
незалежний член НР Фонду
декарбонізації України
д.держ.упр., проф., завідувач
кафедри регіональної політики ННІ
ПУДС КНУ ім.Т.Шевченка

«Місцеве самоврядування» - магістерська програма

Вибірковий блок 4. Енергоефективний розвиток територій

ВБ.4.1	Державна політика енергоефективності	4	Іспит
ВБ.4.2	Бенчмаркінг управління енергоефективністю на місцевому рівні	4	Залік
ВБ.4.3	Енергетичне планування на місцевому рівні	4	Іспит
ВБ.4.4	Енергетична безпека громад та регіонів	4	Іспит
ВБ.4.5	Проекти енергоефективної відбудови	4	Залік

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ КУРС

Дорожня карта для сталого майбутнього

- **Офіційна презентація:** 11 грудня 2019 року, Президент ЄК Урсула фон дер Ляйп
- **Основна мета:** Перетворити Євросоюз на кліматично нейтральний континент до 2050 року.
- **Принципи:** Справедливий та інклюзивний перехід, що стимулює економіку, покращує якість життя (TQM) та трансформує виклики на можливості.

Основні напрями

Ключові дії

Конкретні кроки до 2030 року

- **ЄЗК** передбачає конкретні плани дій для різних секторів, що включають:
- Підвищення ефективності **використання ресурсів**.
- Відновлення **біорізноманіття**.
- Зменшення **забруднення**.

Кліматична нейтральність означає, що всі викиди парникових газів будуть поглинатися екосистемами або технологіями.

Законодавче наближення - імплементація та наскрізний характер

Ключовий принцип: Впровадження ЄЗК повинно
мати **наскрізний характер**, охоплюючи:

- енергетику,
- промисловість,
- сільське господарство,
- транспорт
- фінанси.

«Від Ферми до Виделки»

Справедлива та Здорова Продовольча Система
Безпечна та високоякісна їжа для всіх

- **Ключові зміни:** значне зменшення використання хімічних пестицидів, добрив і антибіотиків. (Довідково: «органічне землеробство»)
- **Вимоги до імпорту:** імпортовані продукти повинні відповідати екологічним стандартам ЄС. (Довідково: ТПП)
- **Запобігання:** боротьба з шахрайством у продовольчій сфері. (Довідково: Стандарти ISO)

🎯 КЛЮЧОВІ НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ

- Чиста енергія
- Кліматична дія
- Будівництво та реновація
- Стійка промисловість
- Стійка мобільність
- Зменшення забруднення довкілля
- Біорозмаїття
- Стійка аграрна політика (Стратегія «Від лану до столу»)

Концепція «Українського Зеленого Курсу»

Перші кроки України:

- **2020 рік:** Представлено проєкт Концепції "зеленого" енергетичного переходу України до 2050 року.
- **Цілі Концепції:**
 - Досягти частки електроенергії з ВДЕ до **70%**.
 - намір досягти **кліматичної нейтральності до 2060 року** (на 10 років пізніше ЄС).
 - Зменшити викиди парникових газів до **35%** від рівня 1990 року до 2030 року

Офіційний діалог - Співпраця з Єврокомісією

Позиційні документи та спільні ініціативи

- **13 серпня 2020 року:** Україна передає Єврокомісії позиційний документ щодо участі в ЄЗК.
- **Пропозиції:**
 - Встановити регулярний діалог.
 - Розробити спільну **Дорожню карту** участі України в ЄЗК.
- **6 жовтня 2020 року:** Підписано угоду "Кліматичний пакет для стабільної економіки в Україні" (CASE) на суму **10 млн євро** для фінансування проєктів.

РЕАЛІЗАЦІЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ - Від ЄС до українських громад

- **Життєво важлива роль:** Регіони та громади є головними виконавцями Зеленого курсу.
- **Прямий доступ до ресурсів:** Механізми, як «Угода мерів» та Комітет регіонів ЄС, дозволяють місцевим органам влади отримувати фінансування.
- **Діалог в Україні:** Необхідність ефективного діалогу між центральною та регіональною владою для спільної розробки рішень.

📈 КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ ПЛАНУ УКРАЇНИ

План, необхідний для Ukraine Facility (50 млрд євро)

• **Зелена реконструкція:** Відбудова на основі низьковуглецевого, циркулярного підходу та стандартів ЄС.

• **Інтеграція зобов'язань:** Включення зобов'язань ЄЗК в усі сфери державної політики.

• **Сектори:** Боротьба зі зміною клімату, захист довкілля, управління відходами, збереження біорізноманіття.

Енергоефективність як пріоритет

- *Директива ЄС та післявоєнна відбудова*
- **Ключове значення:** Директива (ЄС) 2023/1791 є ключовою для адаптації українського законодавства до норм ЄС.
- **Принцип «енергоефективність насамперед»:** Це основа для післявоєнної відбудови. сучасніших технологій.
- **Результат:** Зниження енергозалежності країни та скорочення витрат.

Energy Efficiency First (EE1st)

- **Органи державної влади, визначені частиною першою статті 4 цього Закону, органи місцевого самоврядування забезпечують дотримання принципу "Енергоефективність насаперед" у разі прийняття рішень щодо стратегічного та енергетичного планування, фінансування та інвестицій.**

New EU Guidelines on the Energy Efficiency First Principle

A framework to ensure the assessment of energy efficiency solutions in planning, policy and investment decisions

Energy efficiency solutions should go beyond end-use energy savings, covering also demand-side resources (e.g demand response and energy storage, and the efficient conversion, transmission and distribution of energy)

Member States are expected to incorporate the EE1st principle in their decision-making and permitting processes

Закон України «Про енергетичну ефективність»

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2022, № 2, ст.8)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#Text>

10. Органи місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень:

- 1) розробляють та затверджують місцеві енергетичні плани та середньострокові цільові програми з їх виконання;
- 3) приймають рішення щодо впровадження систем енергетичного менеджменту на території відповідної ТГ;
- 4) мають право створювати місцеві цільові фонди для фінансової підтримки місцевих енергетичних планів, середньострокових цільових програм з їх виконання, енергоефективних заходів та здійснюють контроль за використанням коштів таких фондів;
- 5) реалізують енергоефективні заходи у відповідних населених пунктах, здійснюють контроль за виконанням таких заходів за умови, що такі заходи фінансуються з місцевих бюджетів;
- 6) здійснюють моніторинг результатів упровадження енергоефективних заходів;
- 7) здійснюють інші повноваження, визначені законом.

Освітня програма «Місцеве самоврядування»

ЕНЕРГЕТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

*Дехтяренко Юрій Федорович, доцент кафедри
регіональної політики Навчально-наукового
інституту публічного управління та
державної служби Київського національного
університету імені Тараса Шевченка, кандидат
економічних наук, доцент, заслужений
економіст України*

Місцеві енергетичні плани

Методика розроблення місцевих енергетичних планів

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД, ТЕРИТОРІЙ ТА
ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

21.12.2023 № 1163

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
16 лютого 2024 р.
за № 245/41590

Про затвердження Методики розроблення місцевих енергетичних планів

Відповідно до частини третьої статті 6 Закону України «Про енергетичну ефективність», абзацу двісті п'ятдесятого підпункту 20 пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 року № 460 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2022 року № 1400), **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Методику розроблення місцевих енергетичних планів, що додається.
2. Управлінню енергоефективності у встановленому законодавством порядку забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Місцеві енергетичні плани

- **Місцевий енергетичний план** - документ стратегічного планування, що визначає довгострокові цілі сталого енергетичного розвитку певної території й об'єктів в межах такої території, та містить обґрунтовані заходи, спрямовані на їх досягнення, з урахуванням національних цілей з енергоефективності, розвитку відновлюваних джерел енергії та інших цілей, які пов'язані з використанням енергії та визначені законодавством;
- поділяються на такі види:
 - ❖ **муніципальні** енергетичні плани - розробляються та затверджуються для кожної територіальної громади відповідною сільською, селищною, міською радою, Київською, Севастопольською міською радою;
 - ❖ **регіональні** енергетичні плани - розробляються для кожної області відповідною місцевою державною адміністрацією та затверджуються відповідною обласною радою.

Місцеві енергетичні плани: мета

- **Метою** місцевих енергетичних планів є:
- сприяння досягненню національних цілей з енергоефективності, розвитку відновлюваних джерел енергії, використання скидної теплової енергії, застосування вискооефективної когенерації та інших цілей, які пов'язані з використанням енергії та визначені законодавством;
- забезпечення раціонального використання бюджетних коштів на придбання енергії та комунальних послуг;
- визначення пріоритетних секторів енергетичного планування для залучення інвестицій і раціонального використання бюджетного фінансування для енергетичної модернізації об'єктів та інфраструктури території територіальних громад і регіонів;
- покращення якості надання комунальних послуг, формування енергоефективної поведінки населення;
- скорочення викидів парникових газів та забезпечення декарбонізації споживання енергії на територіях територіальних громад та регіонах до 2050 року з урахуванням принципу «Енергоефективність насамперед».

Місцеві енергетичні плани: сектори

- Для цілей цієї Методики секторами місцевого енергетичного планування (далі - **сектори**) є:
- громадські будівлі;
- житлові будівлі;
- сфера теплопостачання;
- сфера водопостачання і водовідведення;
- сфера управління побутовими відходами;
- розподіл та постачання природного газу;
- розподіл та постачання електричної енергії;
- зовнішнє освітлення;
- громадський транспорт;
- промисловість;
- сільське господарство;
- інші сфери послуг;
- інші види транспорту.

Місцеві енергетичні плани: споживачі

- Для цілей цієї Методики категоріями кінцевих споживачів енергії та комунальних послуг (далі - кінцеві **споживачі**) є:
- громадські будівлі;
- багатоквартирні будинки;
- одноквартирні та двоквартирні будинки;
- об'єкти водопостачання і водовідведення;
- об'єкти у сфері теплопостачання (в частині споживання електричної енергії для потреб транспортування та постачання теплової енергії);
- об'єкти з управління побутовими відходами;
- об'єкти зовнішнього освітлення;
- об'єкти промисловості, сільського господарства, сфери послуг;
- громадський транспорт та відповідна інфраструктура;
- інший транспорт.

Місцеві енергетичні плани: нормативна база

- Розроблення місцевих енергетичних планів проводиться з урахуванням:
- Енергетичної стратегії України на період до 2050 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2023 року № 373-р;
- Концепції реалізації державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель у частині збільшення кількості будівель з близьким до нульового рівнем споживання енергії, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 січня 2020 року № 88-р;
- Концепції реалізації державної політики у сфері теплопостачання, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 року № 569-р;
- Національного плану дій з енергоефективності на період до 2030 року, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1803-р;
- Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 року № 430-р;

Місцеві енергетичні плани: узгодженість

- Розроблення проєкту місцевого енергетичного плану взаємоузгоджується з містобудівною документацією, яка визначає планування територій на державному, регіональному та місцевому рівнях, схемами теплопостачання населених пунктів.
- Місцеве енергетичне планування може здійснюватися на основі моделювання сценаріїв енергетичного розвитку, принципів просторового планування та інших підходів до планування (у тому числі із застосуванням відповідних програмних, технічних засобів та інформаційних технологій).

Місцеві енергетичні плани: строки

- Місцеві енергетичні плани розробляються на період 10 років (період енергетичного планування). Перший місцевий енергетичний план розробляється на період до 2030 року включно.
- Розроблення наступного місцевого енергетичного плану розпочинається не пізніше ніж за дванадцять місяців до завершення періоду дії чинного місцевого енергетичного плану.
- Подача проєкту місцевого енергетичного плану на затвердження відповідній сільській, селищній, міській раді здійснюється не пізніше ніж за шість місяців до завершення дії чинного місцевого енергетичного плану.

Місцеві енергетичні плани: особливості

- Затверджений сільською, селищною, міською, обласною радою **план дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату** може бути об'єднаний з **місцевим енергетичним планом** якщо такий план дій відповідає наступним критеріям:
 - охоплює сектори, визначені пунктом 7 розділу III або пунктом 16 розділу III цієї Методики;
 - містить аналіз вихідного стану енергетичного розвитку території територіальної громади або області;
 - містить встановлені цілі, що відповідають вимогам пункту 7 розділу III або пункту 16 розділу III цієї Методики;
 - містить інформацію щодо очікуваних показників проєктів та заходів, спрямованих на досягнення встановлених цілей, джерел та обсягів їх фінансування.

Муніципальний енергетичний план: головний розробник

- ▶ Головним розробником проєкту муніципального енергетичного плану та місцевої програми є структурний підрозділ виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, який відповідальний за запровадження та забезпечення функціонування системи енергетичного менеджменту.
- ▶ У випадку розроблення проєкту муніципального енергетичного плану зовнішніми експертами (установами, організаціями), у тому числі в рамках проєктів або програм міжнародної технічної допомоги, виконання таких послуг має здійснюватися відповідно до вимог Методики та технічного завдання, затвердженого рішенням сільського, селищного або міського голови. Технічне завдання розробляється муніципальною робочою групою.

Муніципальний енергетичний план: етапи розроблення

- Муніципальний енергетичний план **охоплює** об'єкти та системи, які розташовані на території територіальної громади та перебувають в управлінні (оперативному підпорядкуванні) відповідної сільської, селищної, міської, районної в місті ради, їх виконавчих органів, житлові будівлі.
- Розроблення муніципального енергетичного плану включає наступні **етапи**:
 - ініціювання розроблення муніципального енергетичного плану;
 - збір вихідних даних;
 - аналіз вихідного стану енергетичного розвитку території територіальної громади;
 - встановлення цілей сталого енергетичного розвитку;
 - розроблення проєкту муніципального енергетичного плану;
 - узгодження проєкту муніципального енергетичного плану;
 - затвердження муніципального енергетичного плану;
 - розроблення проєкту середньострокової місцевої цільової програми на виконання муніципального енергетичного плану.

Муніципальний енергетичний план: склад і зміст проєкту плану

- Муніципальний енергетичний план складається з таких **розділів**:
 - вступ;
 - резюме муніципального енергетичного плану;
 - резюме вихідного стану енергетичного розвитку території територіальної громади;
 - цілі сталого енергетичного розвитку території територіальної громади;
 - проєкти сталого енергетичного розвитку території територіальної громади;
 - організація виконання та фінансування муніципального енергетичного плану;
 - очікувані результати виконання муніципального енергетичного плану.
- додатки до муніципального енергетичного плану.

Муніципальний енергетичний план: узгодження проєкту

- Етап узгодження проєкту муніципального енергетичного плану здійснюється з метою узгодження муніципального енергетичного плану зі стратегічними і програмними документами, відповідними цілями та/або цільовими показниками, затвердженими на національному та обласному рівнях.
- З цією метою, проєкт муніципального енергетичного плану направляється в машиночитаному форматі до відповідної обласної державної адміністрації.
- Обласна державна адміністрація протягом місяця розглядає проєкт муніципального енергетичного плану та направляє розробнику пропозиції до проєкту муніципального енергетичного плану.

Муніципальний енергетичний план: узгодження проєкту

- ▶ Одночасно проводиться **громадське обговорення** проєкту муніципального енергетичного плану за процедурою, визначеною відповідно до законодавства.
- ▶ Для цілей громадського обговорення проєкт муніципального енергетичного плану в машиночитаному форматі оприлюднюється на офіційному вебсайті відповідної сільської, селищної, міської ради.
- ▶ Протягом місяця після завершення строку подання пропозицій до муніципального енергетичного плану муніципальна робоча група доопрацьовує проєкт муніципального енергетичного плану шляхом врахування або відхилення отриманих пропозицій.

Муніципальний енергетичний план: затвердження

- Етап затвердження муніципального енергетичного плану включає направлення проєкту муніципального енергетичного плану разом із додатками на розгляд до відповідної сільської, селищної, міської ради.
- Після оприлюднення звіту про опрацювання пропозицій до муніципального енергетичного плану, за результатами розгляду сільською, селищною, міською радою затверджується муніципальний енергетичний план або відповідний проєкт муніципального енергетичного плану повертається муніципальній робочій групі на доопрацювання у строки, визначені відповідною радою.
- Затверджений муніципальний енергетичний план оприлюднюється в машиночитаному форматі на офіційному вебсайті відповідної сільської, селищної, міської ради.

Муніципальний енергетичний план: етап розроблення місцевої цільової програми

- Етап розроблення проєкту середньострокової місцевої цільової програми на виконання муніципального енергетичного плану здійснюється з метою забезпечення виконання муніципального енергетичного плану, досягнення встановлених індикативних показників цілей сталого енергетичного розвитку території територіальної громади.
- Місцева програма розробляється на п'ятирічний період (перша місцева програма розробляється на період до 2030 року включно) та містить:
 - визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована програма;
 - визначення мети програми;
 - обґрунтування шляхів і способів розв'язання проблеми;

Муніципальний енергетичний план: етап розроблення місцевої цільової програми

- перелік завдань, заходів, проєктів (у тому числі інвестиційних проєктів), направлених на досягнення цілей сталого енергетичного розвитку на території територіальної громади, із зазначенням кількісних показників та строків їх реалізації;
- обсяги та джерела фінансування кожного із заходів, проєктів за кожним роком реалізації;
- очікувані результати виконання програми (енергетичні, економічні, соціальні, екологічні тощо);
- порядок координації та контролю за ходом виконання програми.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !

ЕНЕРГЕТИЧНІ БЕЗПЕКОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Кузьмич Аліна Віталіївна,
доктор філософії у галузі
публічного управління та
адміністрування, асистент кафедри
регіональної політики Навчально-
наукового інституту публічного
управління та державної служби
Київського національного
університету
імені Тараса Шевченка

Навчально-науковий інститут
публічного управління та державної служби

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Енергетична безпека громади — це здатність забезпечувати базові послуги навіть за умов пошкодження або відключення централізованого енергопостачання.

Критично важливі:

- водопостачання та водовідведення
- медичні заклади
- тепло та котельні
- зв'язок
- соціальна інфраструктура
- пункти незламності

Ключовий принцип:

не просто споживати енергію — управляти енергетичною стійкістю громади.

КЛЮЧОВІ ЕНЕРГЕТИЧНІ ЗАГРОЗИ

- ⚠️ Пошкодження енергетичної інфраструктури
- ⚠️ Залежність від централізованого енергопостачання
- ⚠️ Залежність генераторів від пального
- ⚠️ Висока енергоємність комунальної інфраструктури
- ⚠️ Відсутність системного енергетичного планування

Кейс: Хмельницький

За один тиждень у січні 2026 року:

18 202 л пального → майже 1,1 млн грн

було використано для роботи генераторів комунальної та соціальної інфраструктури.

генератор — резерв, але не модель енергетичної стійкості.

КРИТИЧНА ІНФРАСТРУКТУРА — ПРІОРИТЕТ №1

 Громада повинна знати щодо кожного критичного об'єкта:

ПОТРЕБА В ЕНЕРГІЇ → РЕЗЕРВ → ЗАПАС ПАЛЬНОГО → АЛЬТЕРНАТИВНЕ
ДЖЕРЕЛО → ЧАС АВТОНОМНОСТІ

Лікарня: реанімація, операційні, кисневе обладнання

Водоканал: насоси, очищення води, каналізація

Теплопостачання: котельні, насоси, автоматика

Необхідний інструмент:

Енергетична карта критичної інфраструктури громади

ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНА ГЕНЕРАЦІЯ

■ Від одного джерела енергії → до системи розподіленої генерації

Сонячні електростанції

Когенераційні установки

Газопоршневі установки

Біоенергетика

Теплові насоси

Накопичувачі енергії

Генератори

■ Кейс: Хмельницькводоканал

2 СЕС = 900 кВт

Проект реалізований за кредитні кошти. Очікуваний строк погашення кредиту завдяки економії на електроенергії — **близько 3 років.**

Ефект: БЕЗПЕКА + ЕКОНОМІЯ + ІНВЕСТИЦІЇ

ЯК МАЄ ВИГЛЯДАТИ ЕНЕРГЕТИЧНО СТІЙКИЙ ОБ'ЄКТ?

☀️ СЕС виробляє енергію

🔋 акумулятор накопичує

⚡ мережа забезпечує штатну роботу

🔧 генератор використовується як останній резерв

👉 Головне — не одне резервне джерело, а багаторівнева система.

ЕНЕРГІЯ = ВОДА + МЕДИЦИНА + ТЕПЛО

Миколаїв

 36 комплектів автономних сонячних енергетичних систем

 підтримка доступу до води приблизно для 440 000 мешканців

Україна — ЕСКО-СЕС

12 енергосервісних контрактів:

4 водоканали + 6 лікарень + 2 дитячі садки

Очікувана економія — близько 15 млн грн на рік.

 Мета енергетичного проєкту — не сама електроенергія, а безперервність муніципальної послуги.

ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТ: УПРАВЛЯТИ ДАНИМИ

 Громада повинна знати:

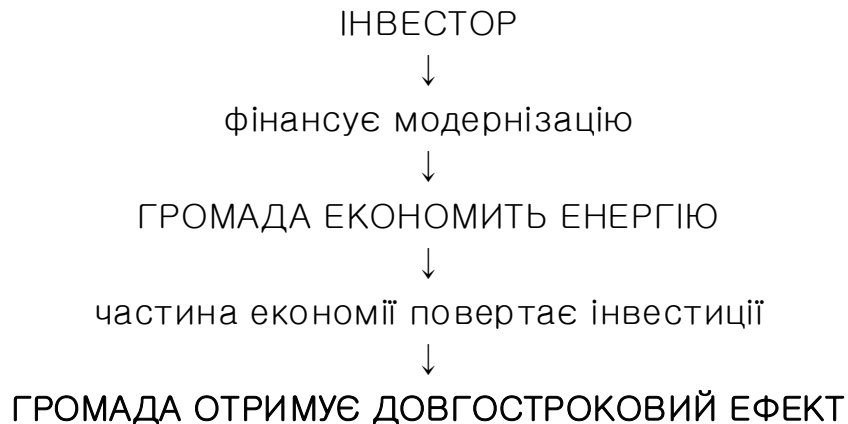
- СКІЛЬКИ СПОЖИВАЄМО?
- СКІЛЬКИ ЦЕ КОШТУЄ?
- ДЕ НАЙБІЛЬШІ ВТРАТИ?
- СКІЛЬКИ КОШТУЄ ГОДИНА АВТОНОМНОСТІ?
- ЯКІ ОБ'ЄКТИ НАЙБІЛЬШ ЕНЕРГОВИТРАТНІ?
- КУДИ ІНВЕСТИВАТИ В ПЕРШУ ЧЕРГУ?

 Енергетична стійкість починається з даних, а не із закупівлі обладнання.

ЯК ФІНАНСУВАТИ ЕНЕРГЕТИЧНУ СТІЙКІСТЬ?

МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ + ДЕРЖАВНІ ПРОГРАМИ + ГРАНТИ + МІЖНАРОДНА ДОПОМОГА + КРЕДИТИ + ЕСКО + ПРИВАТНІ ІНВЕСТИЦІЇ

 Механізм ЕСКО:

 ПРООН підготувала ТЕО 37 проєктів у 18 містах України.

АЛГОРИТМ ЕНЕРГЕТИЧНО СТІЙКОЇ ГРОМАДИ

АУДИТ → КРИТИЧНІ ОБ'ЄКТИ → АВТОНОМНІСТЬ → ДИВЕРСИФІКАЦІЯ →
ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТ → МОДЕРНІЗАЦІЯ → ФІНАНСУВАННЯ → КРИЗОВІ
СЦЕНАРІЇ

Цільові сценарії автономності:

6 год → 12 год → 24 год → 72 год

Формула стійкості:

МЕРЕЖА + ЛОКАЛЬНА ГЕНЕРАЦІЯ + НАКОПИЧУВАЧ + ГЕНЕРАТОР

Головний показник 👉 Скільки часу громада здатна забезпечувати воду, тепло, медичну допомогу, зв'язок та інші базові послуги без централізованого енергопостачання?

Від енергетичної потреби громади до проекту та його фінансування

Практична логіка для органів місцевого самоврядування

Кафедра регіональної політики ННІ ПУДС КНУ імені Тараса Шевченка
Інформаційна зустріч для представників територіальних громад • серпень 2026

Енергоефективність у 2026 році: вже не лише економія

ЕКОНОМІЯ

енергоспоживання

бюджетні видатки

втрати

СТІЙКІСТЬ

- автономність
- розподілена генерація
- накопичення енергії

БЕЗПЕКА

- лікарня працює
- вода подається
- тепло зберігається

***Досвід війни змістив акцент: від «скільки заощадимо?»
до «чи продовжить критичний об'єкт працювати?»***

Від потреби до інвестиційного проєкту

Не починаємо з гранту. Починаємо з проблеми та вимірюваного результату.

Ключове питання:
не «де є грант?»,
а «який фінансовий інструмент відповідає нашому проєкту?»

Стратегічна основа: проєкт не повинен бути випадковим

Стратегія громади

пріоритети розвитку

МЕП / SECAP

енергетичні цілі та заходи

Галузеві програми

житло, вода, тепло,
транспорт

ПОРТФЕЛЬ ПРОЄКТІВ

5–10 пріоритетних ініціатив
різного ступеня готовності.

Не перелік бажань, а
керований портфель.

PIM

управління публічними інвестиціями

DREAM

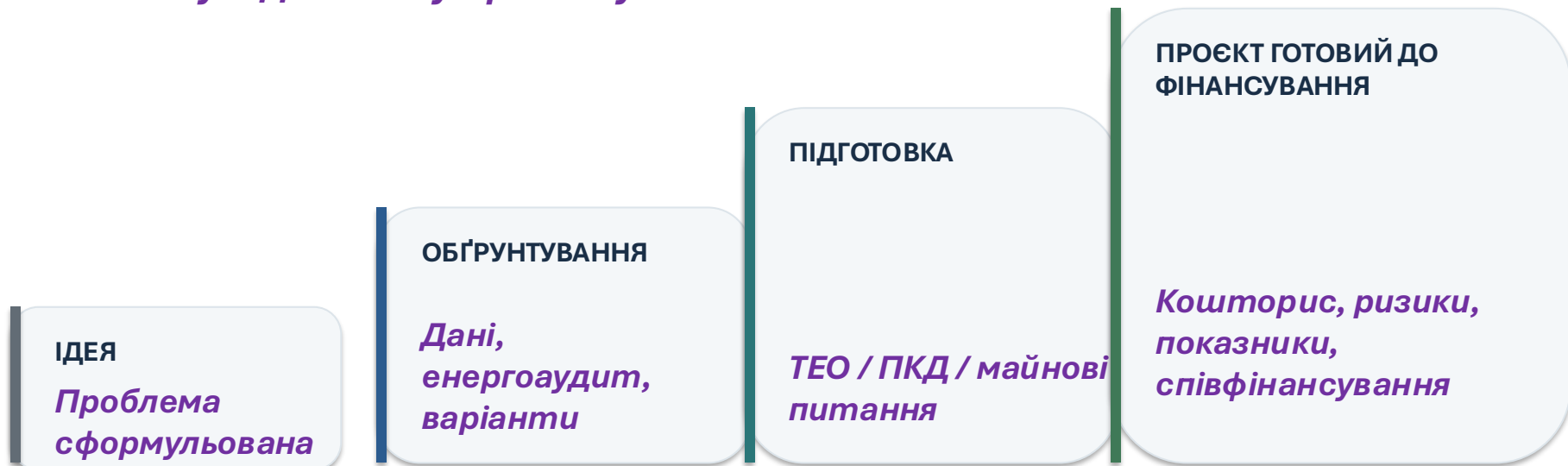
цифрова екосистема підготовки й
моніторингу

Пріоритизація

що фінансуємо першочергово

Проектна зрілість: чому однакова потреба дає різні шанси на фінансування

Іноді перший ресурс доцільніше спрямувати не на будівництво, а на якісну підготовку проекту.

«Тверда» і «м'яка» частини одного проєкту

ТВЕРДА ЧАСТИНА

- СЕС і системи накопичення
- насосне / теплотехнічне обладнання
- утеплення, вікна, автоматика
- когенерація
- модернізація мереж
- монтаж і пусконаладження

М'ЯКА ЧАСТИНА

- енергоаудит і ТЕО
- підготовка заявки / ПКД
- управління проєктом
- навчання персоналу
- енергоменеджмент
- комунікація, моніторинг, звітність

Сильний проєкт залишає громаді не лише обладнання, а й спроможність.

Фінансова карта проєкту громади

Один проєкт може мати кілька джерел і механізмів фінансування

Інструмент	Коли доречний	Де / як
Місцевий бюджет	підготовка, співфінансування, невеликі заходи	Бюджет громади
Державне фінансування	пріоритетні публічні інвестиції	PIM / DREAM
Фонд декарбонізації	ЕЕ, ВДЕ, когенерація, обладнання	кредит / лізинг / факторинг
Грант / МТД	пілотні, відновлювальні, демонстраційні рішення	ЄС / GIZ / донори
МФО	великі муніципальні інфраструктурні проєкти	ЄІБ / ЄБРР / NEFCO
ЕСКО	коли інвестиція повертається з економії	енергосервісна компанія
Blended finance	комплексні проєкти	грант + кредит + бюджет + гарантія

Грант – лише один із фінансових інструментів місцевого розвитку.

Де громаді шукати фінансування і підтримку

Клікайте назву ресурсу в електронній версії презентації

DREAM

Портфелі, проєкти, публічні інвестиції

Держенергоефективності

Інструменти підтримки та регіональні офіси

Green Recovery / NEFCO

Гранти, кредити, технічна допомога для муніципалітетів

GIZ: Energy Security for Ukraine

Муніципальна енергетика, фінансування, гранти, технічна підтримка

Школа енергоефективності

Кейси громад і супровід енергоефективних проєктів

Мінрозвитку

Програми відновлення, міжнародні фінансові інструменти

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “ФОНД ДЕКАРБОНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ”

Державний цільовий інструмент для фінансування енергоефективних проєктів в країні

**ОРГАН
УПРАВЛІННЯ**

ДЕРЖЕНЕРГООЕФЕКТИВНОСТІ

ЦІННОСТІ

відданість європейському принципу «Енергоефективність передусім» та дотримання європейського Green Deal

**ФІНАНСОВІ
ІНСТРУМЕНТИ**

Кредитування, лізинг, факторинг

Фонд декарбонізації України: державний фінансовий інструмент

ХТО МОЖЕ?

ОМС • КП • юридичні особи • ЕСКО
• ОСББ

ЩО ФІНАНСУЄ?

ЕЕ будівель і виробництва • ВДЕ •
когенерація • електротранспорт

ЯК?

кредитування • лізинг • факторинг
за ЕСКО-договорами

КРЕДИТ

до 90 млн грн
до 10 років
до 9% річних

ЛІЗИНГ

до 90 млн грн
13 міс. – 7 років
винагорода до 9%*

ЕСКО-ФАКТОРИНГ

до 25 млн грн
до 90% майбутніх платежів
1–3 роки

Принцип: «забруднювач платить» → кошти спрямовуються на енергоефективну трансформацію

Фінансування – це не кінець: проєкт треба довести до результату

Успішність «освоєно кошти»,

*Успішність = досягнуто заявленого скорочення енергоспоживання,
викидів і ризиків для послуги*

Регіональні офіси декарбонізації: інституційна підтримка громади

9 ОФІСІВ У 2026

Дніпро • Кропивницький •
Вінниця • Житомир • Харків •
Рівне • Одеса • Миколаїв •
Запоріжжя

ПІДГОТОВКА ПРОЄКТУ

інвестиційна ідея • ТЕО
• технічна
документація

ФІНАНСУВАННЯ

міжнародні партнери •
інвестори • фінансові інституції

НАВЧАННЯ

підвищення
кваліфікації
фахівців громад

КООРДИНАЦІЯ

держава + ОМС + бізнес +
університет +
громадський сектор

МОНІТОРИНГ

оцінка результативності
та поширення практик

Кейс міжнародної підтримки: не лише обладнання

ДОНОРИ

*Уряди
Німеччини
та інших
країн-
партнерів*

GIZ

*організація
та
фінансування
муніципаль-
ного
компоненту*

ГРОМАДА

*ОМС +
конкретний
комунальний
об'єкт*

СУПРОВІД,

*Громадські
організації,
Агенції
місцевого
розвитку:
комунікація,
реалізація,
звітування*

РЕЗУЛЬТАТ

*обладнання
+
навчання
+
спромож-
ність*

Приклад конкурсу 2024 року: грантова допомога до еквівалента €100 тис. на громаду
для типових енергоефективних рішень

Дві прості формули

ФОРМУЛА ПЕРША – ПРОЄКТ

- не шукайте грант під проблему
- перетворіть проблему на проєкт
- визначте очікуваний результат
- оцініть проєктну зрілість
- підберіть інструмент під проєкт
- фінансування – інструмент, а не мета

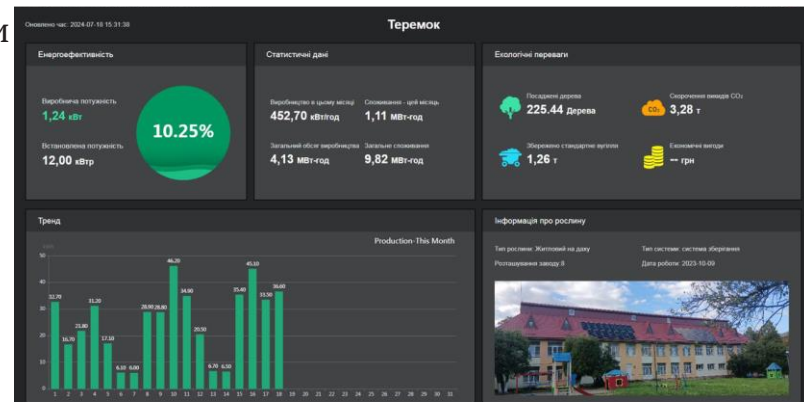
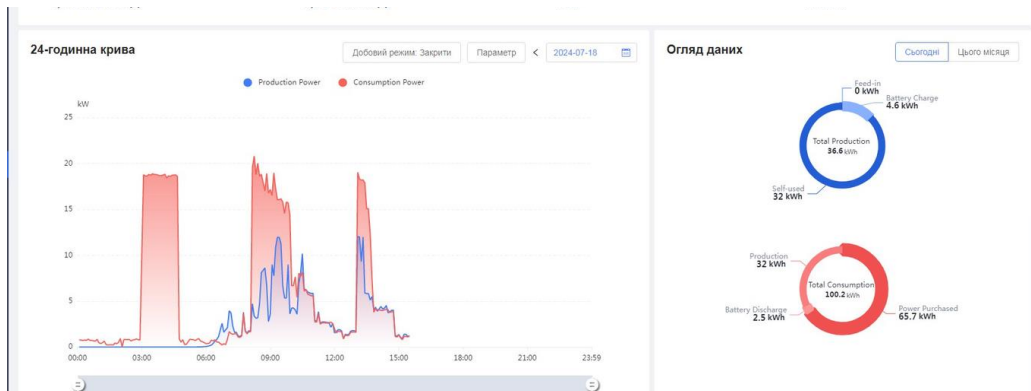
ФОРМУЛА ДРУГА – ПАРТНЕРСТВО

- оцініть спроможність громади
- визначте, яких компетентностей бракує
- знайдіть тих, хто їх має
- об'єднайте владу, бізнес і ОГС
- залучіть експертів і міжнародних партнерів
- працюйте на спільний вимірюваний результат

Від пошуку окремих можливостей – до управління портфелем проєктів громади

СОНЯЧНА СТАНЦІЯ для ЗДО “Теремок”

- ◆ Потужність – 16,2 кВт
- ◆ Вартість – 871 500 грн
- ◆ Згенеровано з жовтня 2023 р. – 8,9 тис. кВт·год
- ◆ Економія бюджетних коштів – 84 550 грн
- ◆ Покриття споживання – 29% від загальної потреби

Нововолинськ: від планування до вимірюваного результату

СИСТЕМА

- енергоменеджмент з 2021 року
- муніципальна енергетична програма
- МЕП до 2030 року
- програма розвитку ВДЕ
- SUN4Ukraine

ЗДО «ТЕРЕМОК»

СЕС 16,2 кВт
Вартість 871,5 тис. грн
≈29% загального споживання
8,9 тис. кВт·год генерації (з 10.2023)*

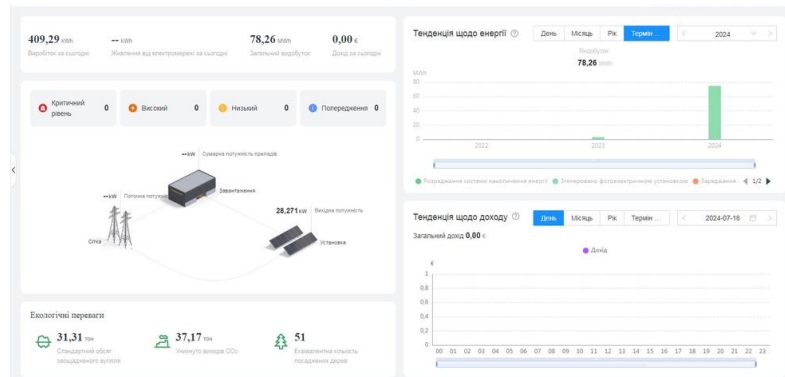
КП «ВОДОКАНАЛ»

СЕС 140 кВт
Вартість 4,7 млн грн
≈25% загального споживання
150 тис. кВт·год генерації (з 12.2023)*
Продаж надлишку в мережу

Стратегічний документ має завершуватися інвестиційним проєктом і показником результату

СЕС для очисних споруд КП “Водоканал”

- ◆ Потужність – **140 кВт**
- ◆ Вартість – **4,7 млн грн**
- ◆ Згенеровано з грудня 2023 р. – **150 тис. кВт·год**
- ◆ Економія бюджетних коштів – **більше 1 600 тис. грн**
- ◆ Покриття споживання – **25% від загальної потреби**
- ◆ З **1 липня 2024 р.** – продаж надлишку електричної енергії в мережу – **13,12 тис. кВт·год**
заробіток – **44 тис. грн**

Які зробити кроки:

- 1 **Визначити 5–10 пріоритетних енергетичних проблем.**
- 2 **Сформуувати проєкти, а не списки обладнання.**
- 3 **Оцінити зрілість: аудит → ТЕО → ПКД → готовність.**
- 4 **Для кожного проєкту побудувати фінансову модель.**
- 5 **Призначити відповідального та працювати з партнерами.**

**Не шукаємо проєкт під гроші.
Готуємо потрібний громаді проєкт –
підбираємо для нього фінансову модель**

Умови навчання за освітньою програмою

- ✓ **Денна форма навчання** – 2 академічні роки
(освітньо-наукова програма, 120 кредитів)
- ✓ **Заочна форма навчання** – 1,5 академічні роки
(освітньо-професійна програма, 90 кредитів)
- ✓ **Контракт** (за кошти фізичних та юридичних осіб)
- ✓ **Пропонований до набору ліцензований обсяг на денну форму навчання - 15 осіб, на заочну – 50 осіб**

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

Навчально-науковий інститут
публічного управління та державної служби

Контакти

097-928-70-00

067-358-69-96

mistoua@gmail.com

Адреса

м. Київ, вулиця Академіка

Ромоданова, 12/2, к. 412

м. Київ, вулиця Антона Цедіка,

20, к. 318.

ЧЕКАЄМО НА ВАС!